

Sevgi ocholmagan qulf yo‘q

Gapimga qo’shilasanmi yoki yo‘q, bilmadim-u, menimcha, hamma muammoning asosi muhabbatsizlik va qaysarlik. Chunki bu hayotda sevgi ocholmaydigan qulf yo‘q. Umrim davomida nima qilsam ham, sevgi va muhabbat bilan bajarishga tirishdim. Chunki sevmagan narsalarimning bari meni holdan toydirdi.

Bir nechayil oldin ofitsiantlik qilgan mehmonxonamda ertalabki nonushtaga tayyoragarlik ko‘rish uchun sahar to‘rtda uyg‘onar edim. Restoran oshxonasini nonushtaga hozirlar, nonushtadan keyin esa tushlik uchun yana dasturxon tayyorlashga tushib ketar edim. Boshida bu ishimdan umuman zavq olmasdim. Har kuni ming nolishlar bilan ishga yo‘l olardim. Shu katta mehmonxona faqat mening qo‘limga qarab qolganmi, deb o‘ylardim. Yo ishni tark etishim yoki qilayotgan ishimdan mamnun bo‘lib, davom etishim kerak edi.

Mehmonxonaga ertalab to‘rtda borib, peshin ikkida qaytar edim. Uyga borib, dush

qabul qilib, o‘lguday charchab, uxbab qolar va shu bir kunim o‘z nihoyasiga yetardi. Qarasam, bu menga to‘g‘ri kelmaydi. Bunday vaziyat menga azobdan boshqa narsa emasdi. Hamma uyquning eng shirin pallasida uxlayotganda, men uyg‘onardim.

Vaqt o‘tib, bu ish men uchun yaratilgan deb o‘ylab, ishimni sevib bajarishga o‘tdim. Mehmonlar uchun choy damlashdan va qahva tayyorlab berishdan xursand bo‘luvchi odama aylandim. Va har kungi ishimdan zavq ola boshladim. Haftada bir kun dam olish kuni edi. Men esa shu kuni to‘yib yashab qolishni o‘rgandim va uni ham sevdim.

Muammomiz aslida shu sevgi. Qilgan ishimizni, yashayotgan kulbamizni, hayotimizdagi bir qancha narsalarni seva olmaymiz.

Voqealarga biroz mehr bilan qarab, borini boricha qabul qilsak edi, borliqni sevgiga to‘la ko‘rgan bo‘lar edik.

“Vizontele” filmini tomosha qilgan bo‘lsangiz, u yerda shunday jumla tilga olinadi:

“Bu yerni sevsang, bu yer jahonning eng go‘zal joyidir. Ammo dunyoning eng go‘zal joyini sevmasang, u yer sen uchun qaydan ham go‘zal ko‘rinsin?!”

Baxtli bo‘lishning yagona va muhim sharti inson o‘zi qo‘nim topgan makonini seva olishidir. U yerdan mamnun bo‘lsagina

asl go'zalliklarni ko'ra oladi. Sev, seni sevgi qutqaradi. O'zingdan qochma. Sevgidan qochma. Sevgi seni baxtga eltadi.

"Xsentus" nomli ming yillik bir topilma-da shunday yozilgan ekan:

"Momaqaldiroq boshlanganda sukunat-ga aylan va sukunatdan huzur top. Yomon fe'l bo'lmasa, hamma bilan do'stlashishga harakat qil. Senga qilingan yomonlikka javobing unutib yuborish bo'lsin. Kechir va unut".

Ammo kimsaga taslim bo'lma. Qisqa va ochiqcha gaplash. Dangalchi bo'l. Boshqalar-ni ham tingla. Ahmoq va johil bo'lsalar, ularni ham eshit. Chunki har kim dunyoni o'z qari-chi bilan o'lchaydi.

Muammolarining emas, omadlarining ham mazasini his qil. Qiladigan ishing arzimas bo'lib ko'rinsa ham, unga qiziq. Su-yanadiganing shu ishingdir. O'zingga qiziq ishni tanlaydigan bo'lsang, umring davomida hech zerikmaysan.

Ishingni shunday sevki, ishda erishadigan yutuqlaring yuragingga kuch bersin. Yo'qotganlaring o'rnini yangi hayot lahzalari bilan to'ldir.

Bo'lganing qadar ko'rin yoki ko'ringaning kabi bo'l. Sevmaganingni sevgandek ko'rsatma. Atrofingga boq, ammo tez hukm chiqaruvchilardan bo'lma. Odamlardan ayb

topaversang, ularni yaxshi ko'rishga vaqting qolmaydi. Va unutmaki, inson shu kungacha o'rganganlari sahrodagi bir siqim qumdan ko'p emas.

Muhabbatdan aslo bo'yin tovlama. U cho'l o'rtasidagi yam-yashil gulshandir. Bu bog'ga munosib bog'bon har bir o'simlikning doimo parvarishga ehtiyoji borligini unutmaydi. Yo'qotishni ahmoqona omadsizlik deb bil. Yo'qsa, birinchi muhabbatning og'rig'i bir yon, boshqasining vijdon azobi bir yon bo'lib yashayverasan.

Ba'zi maqsadlar shunday qadrlik, unga erishish yo'lidagi mag'lubiyat ham zafar hisoblanadi. Hayotda sendan qoladigan eng katta meros rostgo'yligingdir. Yillaring tez o'tayotganiga achchiqlanma. Yoshlikka yarashgan sho'xliklarni kulibgina o'tmishta hadya qil.

Qila olmaydigan ishingni qilmoqchi bo'lganingda to'sqinlik qilishlariga izn bera ko'rma. Shamolning yo'nalishini o'zgartira olmasang, yelkanlarni shamolga mosla. Chunki dunyo sen duch kelgan to'fonlar bilan emas, kemani sohilga olib kelgan-kelmaganing bilan qiziqadi.

Isyon qilganingda koinotni so'roqla-shing imkonsiz. Shuning uchun o'zing bilan murosaga kel. Eslaysanmi, sen dunyoga yig'lab kelding, atrofingdagilar shodon edi.

Ketar chog'ingda sen shodon bo'l, boshqalar giryon qolsin.

Sabrli, fazilatli va kuyunchak bo'l. Butun boyliging o'zingsan. Istaysanmi-yo'qmi, axloqsizlik va pastkashliklarga to'la bu hayot inson bolasining yagona makonidir.

"Qilayotgan qaroring taqdiringni belgilaydi".

Antoni Robbins

Inson hayotida qalbi sinish, o'zgarish va qaytish kabi nuqtalar bo'ladi. O'tmishingda yaxshiyamki deganlaring, pushaymon tortganlaring va hayotim shu joyda o'zgarib ketdi, degan paytlaring bo'lgan. O'zimning ham boshimdan o'tgan shunday paytlar haqida hikoya qilib bermoqchiman.

Bundan bir necha yil oldin oddiy ofit-siant bo'lib ishlar va juda qattiq mehnat qilar edim.

Mehmonxonada oshpaz bo'lib ishlaydigan Ali Usmon aka bilan o'sha paytda tanishib qolganman. Rafiqasi ham o'zi kabi turizmga qiziqar edi. Ali aka ayoliga yaxshi turmush o'rtoq, kichkina qizchasi uchun risoladagidek bir ota edi. Baxtli va tinch-totuv hayoti bor edi. Har kun ertalab qizchasi ni mahallamizdag'i enagaga qoldirar, u yerdan mashinasini xizmat mashinasi o'tadigan bekat yoniga qo'yar va o'zi xizmat mashinasida kelardi. Uni yaqindan tanib olishim ham o'shanda boshlandi.

Mehmonxonadagi ishim erta tongdan boshlagani uchun hammadan oldin uyg'onib, bekatgacha ancha piyoda yurardim. Bir kun Ali aka: "Qizimning enagasi sening mahallangda yashaydi. Istanasang, ertalab seni ham bekatgacha olib kelaman", - deb qoldi. Bunday ajoyib taklifni mammuniyat bilan qabul qildim. Biroz vaqtgacha bu ahil oila bilan tongning ilk soatlarini birga o'tkazdik. Yo'lda ketar ekanmiz, ba'zan dardlashsak, ba'zan qo'shiqlar tinglardik.

Kitoblarim chiqa boshlagach, qiladigan ishlarim ko'paya boshladi. Ham kitob reklama qilish, ham ularga dastxat yozish va yana yangi kitobga qo'l urish ishlari borgan sari ko'p vaqtimni oladigan bo'ldi. Natijada yo mehmonxona ishi, yo yozuvchilikdan biringi tanlashga majbur bo'ldim va mehmonxonadagi ishimga yakun yasadim. Shu bilan Ali aka bilan ertalabki safarlarimizga ham yakun yasaldi. U bilan ora-orada qo'ng'iroqlashib turadigan bo'ldik, Ali aka har safar kitoblarim unga yoqishini va men bilan faxrlanishini aytib charchamas edi.

O'sha zimiston kunda hayotning bir ingichka paxta tolasiga bog'liq ekanligini tushunganimda, erta deganimiz biz uchun qanchalik kechligini payqadim

Men ishdan ketgach, biroz vaqt o'tib, Ali aka va uning xotini har doimgidek qizchasini

enaganing uyida qoldirib, bekatga borayotgan bo'lishgan. Chorrahada qizil chiroqda to'xtashrafiqasi o'sha joyning o'zida Allohga omonatini topshiradi. Ortlarida qolgani ota-onasiz o'sishga mahkum qizaloq boldi.

Bu xabarni eshitib, nima qilishni, kimga kuyinishni bilmasdim. Ammo taqdiri ilohiy, qo'limdan nima ham kelar edi. Haqlariga duodaman, nur ichida yotishsin. Shu kundan hayotga savollar yog'dirishni boshladim. Agar yozuvchilikni tanlab, mehmonxonadagi ishdan ketmaganimda, men ham avtohalokat qurboni bo'larmidim? Demak, hali ajalim yetmabdi. Bosib o'tishim kerak bo'lgan yo'llar, tanishim kerak bo'lgan insonlar va ko'rishim kerak bo'lgan ertalar bor ekan.

Bir soniyadan keyin nima bo'lishini bilmas ekanmiz. Ba'zan bevaqt ayriliqlar, ba'zan mo'jizanilar eshigimizni taqillatib keladi. Muhimi, boshdan kechirganlarimizni qanday qabul qilishimizdir. Eng muhimi, nafsimiz istagini emas, Allohdan xayrlisini so'ray olishdir.

Bir zamonalr bittasi Allohdan bir gul va bir kapalak so'ragan ekan. Ammo Alloh ularning o'rniiga unga bir kaktus va ipak qurti beribdi. Bundan odam ranjibdi. Oradan vaqt o'tib, kaktus gul chiqarib, ipak qurtidan esa kapalak yaralgan ekan.

Baqara surasi 216-oyatida aytılıshicha:
“Ajab emaski, yoqtirmagan narsangizda siz uchun xayr bo‘lsa. Va ajab emaski, yoqtirgan narsangiz siz uchun xayrsiz bo‘lsa. Alloh bilguvchi, siz esa bilmassiz”.

Bu hayotning azobi, dardi-yu hasrati hech qachon tugamaydi. Boshimizga bir kulfat kelsa ezilamiz, o‘zimizni yeb bitiramiz. Ammo unutmaylik, Alloh bizni bundan battaridan qutqarmoqda. Hikoyamiz bizga eng xayrlisini asrab qo‘ygan Zot tomonidan yozilmoqda.

Sen ko‘z ochgan har tongdan baxtli bo‘l. Senga berilgan har kunni tug‘ilgan kунинг deb bil. Har kun yangidan tug‘ilganingga shukr qil, shu kunda yashayotganing, nafas olayotganing uchun shukrona ayt. Bo‘lmayotganini bo‘ldiraman, deb majburlama, Alloh yozgan taqdir sen uchun eng xayrlisi ekanini unutma.

“Hamma yuk yelkangga tushib, kurasha olmaydigan bir nuqtaga kelganingda, aslo yengilma. Chunki aynan shu joy taqdiringni o‘zgartiradigan nuqtadir”, degandi Hazrati Mavlono.

Voz kechmaysan

Xafa bo‘lishing mumkin, biroq voz kechmaysan!

Zarracha umiding qolmasligi ham mumkin, biroq voz kechmaysan!

Hayotdan charchashing mumkin, biroq voz kechmaysan!

Yo‘qotishing ham mumkin, biroq voz kechmaysan!

Orqangdan gapirishdan to‘xtamasliklari mumkin, shunda ham voz kechmaysan!

Tanqidlarga uchrashing mumkin, biroq voz kechmaysan!

Aybsiz aybdor bolsang ham, biroq voz kechmaysan!

Yoningda kimsa qolmasa ham, biroq voz kechmaysan!

Yolg‘iz qolsang ham, voz kechmaysan!

Yerga yiqilsang ham voz kechmaysan!

Omading chopmasa ham, voz kechmaysan!

Voz kechish fikri xayolingga kelsa ham, voz kechmaysan! Boshingga har balo kelishi mumkin. Ostonangda muammolar payt poylashi mumkin.

Hatto kurasha olmaydigan holga kelib

qolarsan. Nima bolsa bo'sin, biroq voz kechmaysan. Yengilmaysan.

Hali hech narsa nihoyasiga yetmadi. Sen tugadi demaguningcha, hech narsa tugamaydi.

Unutma, voz kechganingda, mag'lubiyatni tan olgan bo'lasan. Ammo bunday qilmaysan.

Kurashda davom etasan. Bu yo'l seniki.

Agar voz kechishni o'ylasang, esingga Abraham Linkolining shu gaplari kelsin:

"Hech narsadan aslo voz kechma, chunki voz kechganlar faqatgina yo'qotdiganlardir."

Sen yo'qotmaysan...

Yaxshilar doim g'olib

Inson ichki olamida nimani parvarish qilsa, o'zi ham o'shangan aylanib ketaveradi. Ba'zan munosib bo'limgan odamlarga ham yaxshilik qildik. Muhimi, ularning qilgan yaxshiligimizni qadrlashlarida emas, biz o'zimizga yarashgan ishni qilishimizdir. Ha, biz ham o'zimizga yarashganini qildik. Chunki qalbimizda yomonlik yo'q. Keling, siz yana yomon bo'l mang, o'zingizga loyiq ishni qiling. Ichindagi yaxshilik va mehribonlikni mahkam quching. Yomonlikka duch kelsangiz ham, qalbingizdagi yaxshilikdan voz kechmang.

Birovlar boshqalardan farq qilishi kerak. Va o'sha inson aynan sизsiz.

"Keksa rais kulbasining oldida nabirasi bilan o'tirib, bir-biri bilan g'ajishayotgan qash-qir itlarni tomosha qilishayotgan ekan. Oq va qora bo'lgan bu itlarni qariya hech yonidan ayirmas va ular kulbani qo'riqlasharmish. Bolakay kulbani qo'riqlash uchun nega buvasi ikkita it olib yurishini, nega ular oq va qora ekanligini tushunishni istar edi. Va bu savol-larga javob berishni buvasidan so'rabdi. Qariya jilmayib, nabirasining boshini silab:

- Ular men uchun ikkita belgidir, - debdi.

- Qanday belgi?

- Yaxshilik va yomonlik ramzi. Aynan sen so'ragan shu itlar kabi yaxshilik va yomonlik doimo ichimizda shunday jang qiladi. Ularni tomosha qilarkanman, xayolimga shu keladi. Shuning uchun ham ularni yonimdan ayirmayman.

Bolakay bu gaplardan keyin jang bo'ladijan bo'lsa, g'olib ham bo'lishi kerakligini o'ylab qoldi. Hamma bola singari tugamas savollaridan birini qo'shib qo'ydi:

- Xo'sh, bobo, sizningcha, bu kurashda qaysi biri g'olib bo'ladi?

- Qaysi birimi, bolam? Men qaysi birini ko'proq oziqlantirsam..."

Ichingizdag'i yaxshilik urug'ini parvarish qiling. Shunday oziqlantiringki, yomonlikni yengsin...

Hech kimdan hech narsa kutma

Aslo ustidan chiqa olmaydigan va'dalar berma. His qildirolmaydigan sevgingandan so'z ochma. Aytib, bajara olmasang, shuncha so'z va jumlalarni bekorga sarf qilma. Yoniga kelmaydigan bo'lsang, birovni kuttirma. Istamagan insoningni yoningga yo'latma. O'zi bilan o'zi vaqt o'tkazayotgan va faqat o'z qobig'iga o'ralib baxtli bo'ladijanlarning xayolida kezma. Qisqasi, bekorga insonlarga umid berma. Bundaylarni yiqlitsang, qayta oyoqqa turishi oson bo'lmaydi. Bu vaziyatni "Qirol va askar" hikoyasini o'qigandan keyin yana ham yaxshiroq tushunasan.

"Bir kun qirol qishning qahratonli bir kechasida navbatchilik qilayotgan askarga "Sovuq yemadingmi?" debdi.

- Mensovuccqa o'rganib ketganman, qirrolim, - javob beribdi askar.
- Mayli, senga issiq kiyimlar olib kelishlarini buyuraman.

Ozgina vaqt o'tib, qirol ichkariga kirib ketibdi va amr qilishni unutibdi. Ertasi kun devor yonida bir askarning sovuqdan muzlab o'lgan jasadini ko'rishibdi. Qarashsa,

devorda shunday yozuv bor emish: "Qirolim, sovuq havoga ko'nikkan edim, ammo sizning issiq kiyim keltiraman, degan va'dangiz meni o'dirdi".

Ba'zan biz ham qobig'imizga o'ralib, yolg'izlikka ko'nikib va holimizdan mamnun ekanligimizda, ayrimlar kelib, xuddi shu qিroldek umid berishadi, ularni kutaverib umrimiz o'tib ketadi, ranjiymiz. Va eng yomoni, bu qayta-qayta ro'y beraveradi. Bizning esa na aqlimiz kiradi va na insonlarga yo'q deya olamiz.

Yaxshi niyat qilganimiz, hammani yaxshi, deb qayta ishonaverganimizdan shunday holga tushamiz.

"Baxtli bo'lishni xohlaysanmi? Unda hech kimdan hech narsa kutma!" degan ekan Bob Marli.

"Dardlari bilan kurashishni

o'rganmaganlarning ajali vaqtli keladi".

Jarroh Aleksis Karrel

Hayot zotan o'z-o'zing bilan kurashingdan iborat. Ammo jon kuydirib harakat qilmasang, sen o'zingni o'z qo'llaring bilan taslim qilgan bo'lasan. Buning asosiy sababchisi – dard.

Ha, o'sha dardlar...

"Oshqozon yarasiga yeb-ichganlaring sabab bo'lmaydi. Yaralar seni yeb bitirganlardan yuzaga keladi", - deydi doktor Jozef Montegyu. Ular uchun ezilgan insonlaringni, voqealarni bir ko'z oldingga keltirib, o'zingga shu savolni ber: "Arziydimi?"

Ha, arziydimi? Aslo!

Qancha gunohlarga qo'l uramiz, tavba qilamiz va Allohdan afv tilaymiz. U bizni kechiradi, ammo sog'lig'imiz, vujudimiz bizni kechirmaydi. Shuning uchun ham bu savollarni tez-tez o'zimizga berib, dardimiz

yukini yengillashtirib turish kerak, deb o'ylayman.

Hamma narsani o'ylayverib, siqilib yuradigan onam doim oshqozondagi yaralar sabab og'riqdan shikoyat qiladi. Sababi oshqozonidagi yaralar edi. Yaralarga esa dardlar, qayg'u va asabbuzarliklar sabab bo'lgandi.

Deyl Karnegining kitobida o'qigandim:

"Mana senga achchiq haqiqat, Amerikada har yili joniga qasd qiladiganlar eng xavfli beshta yuqumli kasallikdan vafot etganlar sonidan ancha ortiq. Sababi nima, bilasanmi? Sababi – dard. Ular azoblari badalini sog'lig'i bilan to'laydi. Shu uqubatlar bilan kurasha olmaganlar barvaqt o'lim bilan yuzlashadilar".

Yiqilsang, qayta tura olasan. Yo'qotsang, qayta topa olasan. Yig'lasang, yana kula olasan, ammo ketgan sog'lig'ingni orqaga qaytara olmaysan.

Endi o'zingdan takror va takror so'rabs ko'r-chi:

Arziydimi?!

"Sening haqiqating boshqalarning sen haqingdagi fikri bilan bir xil bo'lishi shart emas".

Les Braun

Kim bu valiy zotlar?

Qachondan beri ularning aytganlari biz uchun muhim bo'lib qoldi? Qachondan beri biz ular uchun yashaydigan bo'ldik. Qachondan beri ular biz kiygan kiyim, surgan xayollarimizga ega chiqadigan bo'lishdi? Kim ularga bunday huquqni berdi?

Insonlarga aql o'rgatishni yoqtirmayman. Shu paytgacha bunday odatim ham bo'limgan. Ammo shu yoshga kelib, erishgan omadlarim uchun nimadan qarzdorman, bilsizmi? Insonlar nima deb o'ylashiga, nima his qilishiga va nima deyishiga zarracha ahamiyat bermaganimdan, ularning gaplariga qulog'imni berkitganimdan qarzdorman.

Bu dunyoda baxtli va omadli bo'lishni xohlaganlar bo'lsa, atrofdagilarning gapiga qulqoq yopa bilsin. Bilmasa, o'rganib olsin.

Chunki qayerga borma, bundaylar-

ga duch kelaverasan. Nima qilsang ham gapiraverishadi. Senga gapini o'tkazishga urinaverishadi. Hatto vaqtি kelsa, ularning yo'liga yurmaganing uchun seni ayplashadi. Go'yo, seniki bo'lgan hayot ularning yelkasiga tushgandek.

Ular gapirayotganda sen o'zingga yo'l topib olasan. To'g'ri deb o'ylagan yo'lingda bir xato chiqsa ham, yurishdan voz kechmaysan. Chekinmaysan.

Hammani mamnun eta olmaysan. El-yurt nima degani, qanday deb o'ylagani emas, ichingdagi ovoz nima deyishi ahamiyatli. Odamlarning gapiga quloq solib, barchani rozi qilaman desang, yolg'iz o'zingni xafa qil-gan bo'lasan.

Agar men insonlarning g'iybatlariga, tuhmatlariga quloq tutganimda edi, yettita kitobning muallifi bo'lmasdim. Sen ham hozir qo'lingdagi kitobni ushlab turmagan bo'lar-ding.

Yana eslataman: bu hayot seniki. Yomon xotimalar olganingda buning hisobini o'zingga ber, boshqalarga emas. Istanagan-dek yashashdan qo'rqlama. Atrofdagilar uchun emas, o'zing uchun yasha. Hatto shunday yashaki, o'tgan umringdan pushaymon qilma. Qo'rqlasdan, mardlarcha, umrning har oni qadrini bilib yasha.

Yaxshilik qilib, javob kutilmaydi

Minnat qilmasdan yaxshilik qila oladi-gan, o'zida bo'lмаганларни ham senga be-rishga tayyor bo'lgan va baxtli qilib, baxtli bo'ladigan insonlar asl qahramonlardir. Ham-ma o'z manfaatini o'ylaydigan, birov boshqa-si uchun qayg'urmaydigan zamonda bunday qahramonlarga duch kelsak, hayron qolamiz. Hech kim o'ziga foydasi bo'lмаган ishga qo'l urmaydi. Shunday ekan, evazini kutmasdan qilingan yaxshilik va o'zida bo'lмагани ham ulasha olish eng katta jasoratdir.

O'sak yonimizda olib keta oladigan yagona narsamiz qilgan yaxshiliklarimizdir. Farzandlaringga javob qaytishini kutmas-dan yaxshilik qilishni va asl boylik ham shu ekanini yoshligidan uqtir.

Olmasdan turib ber. Eng yuksak sav-lating ichingdagi yaxshilik bo'lsin. Shuncha-lik boy bo'lki, birovning pulining kuchi senga yeta olmasin.

Insonlarga faqat o'z manfaatlari uchun yaqin bo'ladiganlar, hech qachon yaxshilik qila olmaydiganlar va faqat o'zini o'ylaydiganlar asl boylik ko'ngil boyligi ekanini o'rganishsin.

Asl boylik qalb boyligidir.

“Dunyoning eng boy ishbilarmonidan so'rashibdi:

– Bu dunyoda sizdan ham boyroq odam bormi?

– Ha, bor.

– Xo'sh, kim ekan u?

– O'qishimni tamomlab, o'z shirkatimni qurishga qaror qildim. Nyu-York aeroportida edim. Samolyotim uchishidan oldin ko'zimga gazeta sotuvchisi ko'rindi. Qo'lidagi gazetallardan birining sarlavhasi e'tiborimni tortdi. Qo'limni cho'ntagimga tiqdim, ammo mayda pulim yo'q edi. U yerdan orqamga qaytdim. Shu payt gazetachi yosh yigit: “Marhamat, janob, bu gazeta mendan sizga sovg'a bo'lsin”, – dedi. Men ham unga mayda pulim yo'qligini aytdim. U esa menga bu gazetani tekinga ham bera olishini bildirdi.

Oradan uch oy o'tar-o'tmas yo'lim yana o'sha aeroportga tushdi. Yana shu holat takrorlandi. Men hayron bo'ldim. “O'g'lim, sen har bir puli yo'q odamga tekin gazeta tarqatasverasanmi?” dedim. “Albatta, janob, men buni chin ko'ngildan qilaman. Bu ishimdan o'zim ham xursand bo'laman”, – dedi u menga javoban.

Bu jumlalar meni shunday hayron qoldirdiki, bu bola qaysi hissiyotiga tayanib bunday

Hayot yutqazgan joyingdan boshlanar

yo'l tutishi meni anchagacha o'ylantirib yurdi. Oradan 19 yil o'tdi, o'z kuchim bilan oyoqqa turdim. Dunyoning eng boy odamiga aylandim. O'sha paytda menga qilgan yaxshiligiga javob qaytarishim uchun o'sha yigitni izlay boshladim. Hatto uni topishlari uchun bir guruh odam yolladim.

Bir yarim oydan so'ng uning bir joyda qoravullik qilayotgani daragi keldi. Uni ofisimga taklif qildim. Gazetachi taklifimni qabul qilib, ofisga keldi. Undan meni tanish-tanimasligini so'radim. U esa: “Ha, siz dunyoning eng boy odamisiz, sizni hamma taniydi”, – deb javob berdi.

– Eslolmading shekilli, sen yoshligingda, gazeta sotar eding. Mayda pulim yo'qligida menga tekinga gazeta bergansan. Seni topib, buning sababini so'ramoqchi edim, – dedim.

– Buning aniq bir sababi yo'q. Faqat insonlarga evazini kutmay nimadir ulashsam, juda xursand bo'lar edim.

– Qilgan yaxshiligingga javob qaytarishni xohlayman. Seni bu yerga shuning uchun chaqirgandim. Nima xohlasang, so'ra.

– Qanaqasiga?

– Niman xohlasang, beraman.

– Nima xohlasam-a, rostdanmi?

– Ha, xohlaganingni so'rayver.

– Sizga katta rahmat, janob. Ammo hech narsaga ehtiyojim yo'q.

- Yo'q, nimadir so'ra, qilgan yaxshili-gingga evaziga nimadir qaytarishim kerak.

- To'g'ri, istaganimni muhayyo qila ola-siz, lekin mening yaxshilikimni qaytara olmay-siz.

- Bu gaping bilan nima demoqchisan?
Nega qaytara olmas ekanman?

- Siz bilan oramizdagi farq shundaki, men sizga gazetalarni kambag'alligimda ber-gandim. Siz esa boyib ketganingizda, o'sha yaxshilikka javob qaytaryapsiz. Ammo siz meni qidirib topib, yaxshilikka javob qayta-rishni xohlaganingiz meni baxtiyor qildi. Sizga tashakkur, janob.

Bu bilan gazetachi mendan boy ekani-ni isbotladi. Chunki eng qadrlisi – sen muhtoj bo'lganda qilingan yaxshilikdir".

Bu voqeа menga Muhammad (s.a.v.) ning go'zal jozibalarini eslatib yubordi. Bu – "O'zing muhtoj bo'la turib, boshqaning ehti-yojini o'zingnikidan ustun qo'yishdir".

Barchaga shunday yashash nasib qilsin!

Sog'lomsan degani boysan deganidir

Ko'zing ko'radi, eshita olasan, nafas olyapsan va sog'lig'ing joyidami, asl boylik shudir. Qolgani bir gap bo'lar. Bizga shun-cha ne'matlar atalganki, buning shukronasi-ni qilib ado qilolmasak kerak. Isyon va nolish orniga o'z holimizga shukur qilish yurakni qanday xotirjam qiladi-ya.

Alloh bizga atagan cheksiz nafas kasalxo-nalarda pulga sotiladi. Shuning o'zi Allohg'a behisob shukrlar qilishga sabab emasmi?

"Yetmish sakkiz yoshli bir odam yurak xurujini boshidan o'tkazib, kasalxonaga tushibdi. O'ziga kelishi uchun unga 24 soat kislorod ularshibdi, keyin bemor o'zini yaxshi his qila boshlabdi.

Bemorning ahvoli yaxshilanganini ko'rgan shifokor 2000 turk lirasi yozilgan to'lov qog'ozini olib kelibdi. Bemor qog'ozga ko'zi tushib yig'lay boshlabdi. Buni ko'rgan shifokor: "Xafa bo'lmanq, bo'lib-bo'lib to'la-sangiz ham bo'laveradi", – debdi.

Bemor esa: "Gap pulda emas, hammasi-

ni naqd to'layman. Asl masala shuki, siz men-
ga atigi 24 soat kislorod berdingiz va buning
uchun 2000 lira xohlayapsiz. Men yashagan
78 yillik umrning kislorodini bergen Yarat-
ganga qarzimni qanday qaytaraman, shuni
bilmayapman", – debdi.

Bu unchalik ham qiyin emas, tak-
rorlang:

"Menga berilganlarning bariga behi-
sob shukrlar bo'lsin".

**Insonlar ikki xildir:
birinchisi, yo'qotganda
mag'lubiyatini tan
oladiganlar;**

**ikkinchisi, yo'qotgan joyidan
yangidan boshlaydiganlar.**

Boshingga har musibat kelishi mumkin.
Ba'zan hayot seni holdan toydiradi. Ayrim hol-
larda hammasi birdan ustingga yopiriladi va
qadam tashlashga ham kuch topolmaydigan
vaziyatga tushib qolasan.

Muvaffaqiyatsizlikka uchrashing mum-
kin, yo'qotishing ham mumkin. Ammo barini
yaxshilikka yo'y. Umrning eng katta haqiqat-
laridan biri ham yo'qotishdir. Ba'zilarimiz
yo'qotish eng oxirgi nuqta deb o'ylaymiz. Asli-
da esa bu yutish uchun bir imkoniyat bo'ladi.

Qanday deysanmi? Yo'qotgan inson qay-
tadan erishish uchun bir qadam yaqin keladi.
Omadsiz inson omadga bir qadam yaqinla-
shadi. Hayot insonni azoblab-azoblab pishi-
radi.

Yo'qotish odatiy hayot qonuniyati va bir kun hammaning boshiga keladigan sinovdir. Yo'qotguvchilarni safga tizishsa, ancha joyni egallasak kerak. O'ylashimcha, juda ko'pmiz. Yo'qotish yo'limizning yakuni emas, aksincha, baxtli yakunga olib boradigan bir chipta, xolos.

Yo'qotmasdan turib biror narsaga erisha olmaysan. Omadsizlikka yuz tutmay omadni topa olmaysan. Yiqilsang, turasan va hayotidagi qiyinchiliklarni birma-bir shunday yengasan.

Hozir egalik qiladigan bor-budingni ko'z oldingga keltir. Bu – o'zing, bu – fikrlaring va hislaring. O'zingga oson ega bo'lganing yo'q. Hozirgi holatingga kelguningcha qancha to'siqlardan oshding, kim biladi, nimalarni boshdan kechirmading. Shu kungacha yetib kelding. Ammo qanday yetib kelding?

Yiqilib-yiqilib, yo'qotib-yutqazib kelding, biroq muhimi – yetib kelganing.

"Inson yo'qotgani sabab ko'p narsaga sohib chiqadi".

Hali hech narsa uchun kech qolmading. Hikoyang davom etadi. Ehtiyoj bo'lgani – vaqt va o'zingga ishonch. Iltimos, hech qachon o'zingga ishonishdan bir lahma ham voz kechma. Sen o'zingga ishonmasang, hech kim senga ishonmaydi. Sen o'zingni sevmasang,

birov seni sevmaydi. Bu yolda eng ahamiyat berishing kerak bo'lgani – o'zingga munosabating. Uni me'yorda saqla.

O'z-o'zingga hech qachon voz kechmaslikka, charchasang ham yengilmaslikka so'z ber. Va shu va'dangning ustidan chiq. Hozir zimistondir, ammo ertaga quyosh chiqadi.

Kuchsizlargina yo'qotishlarga ro'baro'kelsa yengiladi. Kuchlilar esa yo'qotgan joyidan qayta boshlaydi. Sen kuchlisan.

Li Chen aytadi:

"Yo'qotishdan qo'rhma, biror narsaga erishish uchun ba'zi qurbanliklar berishing kerak va unutma, yo'qotganingda emas, voz kechganingda mag'lub bo'lasan".

Sen voz kechmaysan. Yiqilgan joyingdan oyoqqa turib, **"Hayot yutqazgan joyingdan boshlanadi"**, deya yolda davom etasan.